СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 120. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 24. мая, 1928. VOL. XXXVI. No. 120. Jersey City, N. J., Thursday, May 24, 1928. THREE CENTS.

ВИБУХ У КОПАЛЬНІ

15 РОБІТНИКІВ ЖИВЦЕМ ПОХОВАНИХ У КЕНТОКІ.

ГАРЛЕН, Кентокі, 22. мая. — У копальні ч. 30., що належить до підприємства Блек Маунтін Ковл Корпорейшен в Кенвирі, Кентокі, случився підземний вибух, коли в копальні було 75 робітників. З того числа 60 дісталося на поверхню ціло, а 15 ще й досі находяться під землею.

Вибух случився коло години три чверти на сему, коли змінялися шихти робітників, значить, у той самий час, коли случився вибух у копальні у Мадері, в Пенсильвенії.

Як случився вибух, досі ще не відомо.

125 РОБІТНИКІВ ЗАГИНУЛО В МАДЕРІ.

МАДЕР, Пенсильвенія, 22. мая. — Заряд копальні, в котрій оноді був підземний вибух, прийшов до переконання, що ратункові відділи вже не добудуть решти робітників, яких захопив вибух під землею. Через те число жертв стверджують тепер на 125.

З усіх робітників, яких вибух захопив під землею, спаслося всего 14. Нині добуто зпід землі майнера Френка Крубика, який не міг спершу сказати виразного слова з радости, що він спасся. Він лежав під землею 60 годин, увесь час побоюючися смерти від газів.

КОНҐРЕС ПРОТИ КУЛИДЖА.

КОНҐРЕС ЩЕ РАЗ УХВАЛЮЄ ЗАКОНИ, ЗАВЕТОВАНІ ПРЕЗИДЕНТОМ.

ВАШИНҐТОН, 22. мая. — Президент Кулидж звернув учора конґресови 8 ухвал, зазкачивши на них, що він їх заветував. Нині конґрес ухвалив ще раз 2 з тих проектів.

Оба закони відносяться до заплат почтових робітників, і оба вони були ухвалені потрібною кваліфікованою більшостю двох третин голосів в обох палатах, бо за проектами станули демократи й републиканці.

Один ухвалений проект признає спеціяльну заплату на кошти огрівання, світло й домашну обстанову для постместрів четвертої кляси, другий закон підносить оплату почтових робітників за нічну роботу о 10 процентів.

ЛИНДБЕРҐ ПРИСТУПАЄ ДО ВОЗДУШНО-ЗЕЛІЗНИЧОЇ ТРАНСПОРТОВОЇ СПІЛКИ.

СТАВ ГОЛОВОЮ ЗНАТОКІВ ЛЕТНИЦТВА.

НЮ ЙОРК, 22. мая. — Полковник Чарлз Линдберґ, який вславився тим, що перший перелетів з Ню Йорку до Парижа безперервним летом, а котрий досі відкидав усякі комерціяльні предложення, заявив нині своє вступлення на службу до Воздушно-Зелізничої Транспортової Корпорації, яка поклала собі за ціль воження пасажирів і пакунків.

Компанія сподіється перевозити пасажирів з берега Атлянтику на беріг Тихого океану за два дні. Згадане підприємство має 5 міліонів капіталу. Основали його директори кількох великих зелізниць.

Линдберґ став в ньому начальником відділу знатоків: він буде мати обовязок вибрати воздушні рути для літаків, означити місця висідання, і другі подібні подробиці транспорту.

НОВА РОЗПРАВА ПРОТИ ПАНІ НЕП.

РОЗПРАВА ПЕРЕРВАНА ЧЕРЕЗ НЕДУГУ ОБЖАЛОВАНОЇ.

НЮ ЙОРК, 22. мая. — Учора рано почалася в місцевому стейтовому суді розправа проти пані Неп, що колись була секретарем стейту Ню Йорк, о надуживання для особистих цілей публичних фондів, визначених на державну перепись населення.

Як відомо, перша розправа проти пані Неп покінчилася тим, що лава присяжних суддів не погодилася на однодушний вирок, як сього вимагає американський закон.

Тепер другу розправу відложено на другий день розправи через недугу обжалованої, коли два лікарі зажадали перервання розправи що найменче на один день.

ПЕРЕЛОВИЛИ „АРҐУМЕНТИ", ЩО ЙШЛИ НА ДЕМОКРАТИЧНУ КОНВЕНЦІЮ.

ҐЮСТОН, Тексас, 22. мая. — Федеральні прогибіційні урядники піймали великий ладунок алькоголічних трунків, що наспів сюди з моря. Ладунок може наповнити два великі кораблі: він складався передовсім з добірної горівки.

Поліція каже, що горівка була призначена на продаж підчас конвенції демократичної партії, що має встановити кандидата партії на уряд президента Злучених Держав при сьогорічних виборах.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ДОМАГАЄТЬСЯ КАРИ СМЕРТИ НА ВБИЙНИКІВ МІСІОНАРЯ.

ВАШИНҐТОН, 22. мая. — Американський департамент стейту вислав до нанкінського (націоналістичного) уряду в Китаю ноту, домагаючися засуду смерти на вбийників д-ра Волтера Сеймура, начальника американської презвитеріянської місії в Тсініні, котрого жовніри сього уряду вбили дня 16. квітня сього року.

В НІКАРАҐВІ НЕМА СПОКОЮ.

МАНАҐВА, Нікараґва, 22. мая. — На ґенерала Луіса Мену, котрий був заступником президента Нікараґви в 1910 році, а котрий тепер номінував ліберальних кандидатів, доконано замаху. Ґенерал погиб на місці.

Відділ американських маринарів під командою поручника Одея звів бійку з відділом Сандиністів. По стороні Американців згинув Нікараґванець, що показував дорогу Американцям, зі сторони Сандиністів був один убитий.

КЕМАЛЬ ЗІЙШОВСЯ З ЕМІРОМ.

КОНСТАНТИНОПІЛЬ, 21. мая. — Кемаль Паша витав в Анґорі афґаністанського еміра і дав на його честь великий обід.

РОКОВИНИ ОДНОЇ ПІОНІРКИ.

В Анґлії — гнізді жіночого еманципаційного руху, святкували минулого місяця соті роковини уродин одної із піонірок цього руху, Джозефіни Батлер. Ця енерґійна особа, вийшовши в 24-ім р. життя замуж, почала орґанізувати центри пропаґанди проти торгівлі живим товаром і оснувала в Ліверпулі перший захист для впавших жінок. Анґлійський парлямент прийняв в 1864 і 1869 р. суворі закони про боротьбу із половими недугами, страшенне поширенеми в армії. Ці закони, прийняті раніще у Франції за Наполеона, для боротьби з проституцією, ставили сотні тисяч жіноцтва у принижуюче становище. Джозефіна Батлер мала перша сміливість виступити проти авторитету державних законів, доказуючи словом і письмом, що засоби, вживані ними, причиняються до поглиблення лиха, а не його викорінення. Вона не обмежилась на пропаґанді в Анґлії, а їздила з відчитами по Америці, Франції, Швайцарії та Італії. Її добродійна та ґуманна діяльність облекшила долю тисячів жінок, що падали жертвою брудної торгівлі людським тілом.

МОДЕРНИЙ ПРОЦЕС.

У Будапешті ведеться модерний розводовий процес. Жінка багатого купця довідалась про зраду свого мужа випадково із фільми, яку побачила в кіні. Фільма була сценкою із лондонського вуличного руху, а на ній ішов чоловік будапештенської дами під руку з якоюсь чужинкою. Муж, що їздив до Лондону в ріжних інтересах, рішуче випирався тотожности і твердив, що це якийсь його двійник. Але жінка не повірила і при допомозі лондонських детективів ствердила, що її муж заїзджав до готелів із якоюсь дамою, записуючи її як свою жінку. Цікаве те, що згадана подружа пара вже раз розійшлась, розвелась і по якімсь часі випадково знову зійшлась та наново взяла шлюб. Це дуже модерне подружа має ще модерніший доказовий матеріял для процесу — фільму!

ЕКСПОРТНІ ОПЕРАЦІЇ ЦУКРОТРЕСТУ РОЗГОРТАЮТЬСЯ.

Цукротрест розгортає свої експортні операції. Цукор вивозять спеціяльними пароплавами до Німеччини, Голяндії, Бельгії і Данії. Крім того в травні буде відіслано великі партії цукру до Владивостоку, Архангельська й Олександрії.

КАРА СМЕРТИ ЗА УРЯДОВІ НАДУЖИТТЯ.

В Москві скінчився процес колишнього президента кримської республики Ібраґімова, його заступника Мустафи і кількох инших обжалованих, які були в тихому порозумінні з бандитами на Криму. Суд засудив обох головних обжалованих на кару смерти, инших на довголітню тюрму. Присуд смерти виконано.

ПЕРЕДТРАВНЕВИЙ ТЕРОР.

Для очищення терену перед святом першого травня в цілому Львові відбулися масові ревізії та арештування. Всіх по переслуханні на поліції відправлено в поліційних кібітках до судової вязниці. В часі транспортування арештовані на знак протесту співали революційні пісні та підносили оклики проти уряду і поліційного режіму. Арештовано між иншими кількох членів редакції Сельробу, Світла та инших робітничих органів. Про такі самі арештування доносять з провінції. Таким чином поліція бажала, по її думці, усунути неспокійні елементи, щоби свято першого травня мало наскрізь пепесівський характер.

„БУНТ" У СИНЕВІДСЬКУ.

Під таким наголовком принесла польська преса вістку, що в селі Синевідську на Підкарпатті місцеві селяни не позволили орати на ґрунті латинської парохії. Фактично справа представлялася так: В добу наказних війтів, а радше комісарів, комісар Синевідська, Поляк, на власну руку записав 25 морґів поля місцевій латинській парохії. Селяни запротестували проти цього, але більше нічого не могли зробити. Влада одначе по нинішний день протесту не полагодила, а парох велів виїхати плугом і орати землю. На вістку про це зібралося ціле село і не позволило орати. Зроблено із цього бунт, стягнено масу поліції і арештовано 9 селян.

ГАНЕБНІ РОКОВИНИ.

День гетьманського перевороту в Києві, роковини перемоги ґермансько-австрійських баґнетів і російської чорної сотні зі Скоропадським на чолі, спомянули деякі круги галицької угоди. В першій мірі відгукнувся гетьманський офіціоз, перемиський „Український Голос", а за ним ту саму пісеньку заспівала клерикально-угодова „Нова Зоря", у Львові. Ця остання навіть присвятила окреме число тим роковинам, виписуючи славословя гетьманській владі, порядкам та державному розумові. Мимо цих пеанів ширший загал не виявив ніякого заінтересовання й якби не ті часописи, то ніхто навіть не бувби згадав про ясновельможного наймита царського.

ПОКЛАДИ ҐРАФІТУ НА УКРАЇНІ.

Ґрафіт дуже корисна копалина. Ми вживаємо повсякденно звичайні олівці, а не всі знаємо, що виробляються вони з ґрафіту. До цього часу ґрафіт видобували в одному тільки місці на острові Цейльоні в південній Азії. Тепер поклади ґрафіту на Цейльоні майже зовсім вичерпані. Нещодавно знайдено поклади такого самого ґрафіту на Україні в районі Пятихатки на Київщині та в ґердянському районі. Ці поклади цілком забезпечать потреби української промисловости на ґрафіт та ще й дадуть змогу вивозити його за кордон.

СМЕРТЬ ВІД ДЗВОНА.

В Саляманці увірвався в [illegible] костелі підчас якоїсь процесії великий дзвін і впав між народ. Дзвін убив трое дівчат.

УСПІХИ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ НА ЧУЖИНІ.

На великім всеславянськім „святі пісні" в Празі підчас Великодних Свят виступив теж український хор на 5-ім з черги вечорі, присвяченім хорам славянських гостей. Із статті „Ілюстрованого Курера Цодзеннеґо" п. Ядвіґи Зброжкувної перекладаємо дотичне місце: „Співали хори хорватські, сербські, польські, російські. Ми мали огляд високого стану хорового мистецтва Славян, представлених на зїзді, а також національної музичної творчости, багатої, ріжноманітної настроєм, основаної найчастіше на людових мотивах, отже найхарактеристичнішої для кожної національности... Найкращим хором цього вечора показав себе „Український академічний хор" у Празі під прегарним проводом проф. Росиневич-Щуровської. Він відспівав кілька пісень, а крім цього надпрограмово твір із барітоновим сольом, якого повний і мягкий голос, що дзвенів широко та розливно у великанській салі, всі подивляли".

ВИКРИТТЯ ГИДКОГО МОРДУ.

Діялося це зимової ночі 1927 р. Сільце Шоломия у Бобреччині пережило тоді зворушливу хвилю з приводу вістки, що в чистому олі на снігу найдено порубаного, ножами поколеного й ограбленого з одіння трупа, в якому з трудом розпізнано місцевого господаря, Локетка. Довго ведене у цій справі слідство не дало жадного позитивного висліду, а справники жахливого злочину, здавалося, уйшли вже руки справедливости. Щойно цими днями виявилося, що отого нелюдського вчинку допустилася рідня Доманських, „добрих сусідів" Локетка — в ціли грабунку. Говорить про це найдена в них одіж замордованого. Всю рідню Доманських (батько, мати й три сини) арештовано й порозміщувано у львівських карних заведеннях.

БОРИСЛАВСЬКІ БАНДИТИ.

У Дрогобиччині гуляє трійка бандитів, що недавно втікла із судової вязниці в Дрогобичі. Один із них, Віктор Сало-Винницький, далі грабить в околиці і навіть пострілив поліцая, який хотів його зловити, інші ограбили гуртівний склад тютюну. У Бориславі пробив смертельно поліцай четвертого вломника Скшину.

МІЛІОН ЖЕБРАКІВ.

Недавно в Анґлії оголошено відомости про кількість бідного населення. За цими відомостями в січні біжучого року в Анґлії зареєстровано коло міліона осіб, що одержують допомогу на бідність. Порівнавши з минулим роком, старців в Анґлії збільшилося на 27 тисяч чоловіка.

ІДИЛІЧНІ ВІДНОСИНИ НА ПІДЛЯШІ.

В околицях Кобрина на Підляші появилася ватага, яка нападає на населення задля грабіжей. Поміж Кобрином і Володавою банда ця напала на фіру з кількома людьми, всіх їх поубивала, тіла обдерла з одягів і повісила на деревах.

ПОЛЬСЬКІ СУДИ ШАЛІЮТЬ ДАЛІ

ЗАСУДЖЕНО 39 БІЛОРУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ. ЗАСУДЖЕНИХ ОБСИПАНО КВІТАМИ.

ВАРШАВА, 22. мая. — У Вільні скінчився суд над членами Білоруської Громади. Польська прокураторія обжалувала 58 членів тої громади о державну зраду. Між обжалованими було багато Українців, головно бувших послів до варшавського сойму.

Вирок проголошено сегодня. Засуджено 39 обжалованих. Між ними є чотирох українських послів. Кождого з них засуджено на 12 літ тюрми і тяжку працю. Чотирох членів екзекутиви революційної організації покарано тюрмою по 8 років, а інших засуджено на 6, 5 і 3 роки тюрми. Звільнено 19.

Засуджено їх, обжалованих за те, що хотіли викликати в Польщі революцію і повалити польську державу. Публика, вислухавши вирок, почала співати революційні пісні та обсипувати засуджених цілою хмарою квітів.

ЯПОНІЯ РОБИТЬ ВІДВОРОТ.

НАЛЯКАЛАСЯ КИТАЙСЬКОГО БОЙКОТУ І СТАНОВИЩА АМЕРИКИ.

ТОКІЮ, 22. мая. — Японський уряд почав на цілій лінії відворот є своїх аґресивних замірах супроти Китаю. В першу чергу налякався того, що по цілім Китаю, серед цілого населення і війська почала наростати страшна ненависть до Японців, яка моглаби скінчитися різнею Японців, розкинених по китайських містах. До того секретар стейту Келлоґ дав до пізнання, що Злучені Держави не погодяться на те, щоби Японія користала з китайського замішання і побільшала свою територію окупацією частини Китаю, себто Манджурії. Японський уряд виправдується тепер зі своїх вчинків і заявляє, що він не має ніяких аґресивних намірів супроти Китаю, а його відносини до Манджурії є такі як того господаря, котрий хоронить свою хату від огню, що палає на обійстю сусіда. Що більше, Японія дає до пізнання, що не буде підпирати Ченґ Тсо Лина та що коли Ченґ Кай Шек здобуде Пекін, Японія буде рада з китайського націоналістичного обєднання.

ЗВІДКИ ВЗЯВСЯ ВОЄННИЙ ҐАЗ В ГАМБУРҐУ?

ВЛАСНИК МАВ ДІСТАТИ ЙОГО З ВОЄННИХ МАГАЗИНІВ.

ГАМБУРҐ, 22. мая. — Кромі 11 погибших, а 250 хорих, що лежать по шпиталях і тих, що ще певно захорують — має Німеччина новий клопіт. Виходить, що нагромаджений отруйний ґаз був недозволеним Версальським договором фабрикатом, призначеним для воєнних цілей. Власник магазину каже, що добув ґаз від армії і мав його вивести до Америки. Інші кажуть, що ґаз той був призначений для совітів.

Над всім тим будуть робити тепер урядові доходження.

ЖІНКИ ДОБИЛИСЯ СВОГО ПРАВА.

ЛОНДОН, 22. мая. — Законний проєкт, що признає жінкам право голосування з 21 роком життя, перейшов вже в сенаті більшістю 79 голосів. На слідуючий рік будуть вже жінки голосувати після нового закона. Багато консервативних послів противилося тому законови, але це нічого не помогло. Лорд Биркенгед, один з противників, заявив з усмішкою, що годі дальше боротися і ґинути — за пропащу справу.

СЕНАТОРИ ПРОТИ МУССОЛІНІЯ.

ВИБОРЧА РЕФОРМА СТРІНУЛАСЯ З ВЕЛИКОЮ ОПОЗИЦІЄЮ НАЙКРАЩИХ ПАРЛЯМЕНТАРИСТІВ.

ПАРИЖ, 22. мая. — Італійський диктатор Муссоліні ніколи не надіявся, що його виборчий проєкт стріне в сенаті таку велику опозицію. 100 сенаторів не явилося з розмислом на засіданню, коли мало відбутися голосовання. Між ними були амбасадори, ґенерали і мужі науки. Значне число присутних голосувало проти того проєкту, що противиться конституції і переміняє парлямент в дорадче тіло, а послів в слуг фашистської партії, яка їх на ділі номінує послами.

УСУНУЛИ АДВОКАТІВ ВІД ОБОРОНИ.

ЗА ТЕ, ЩО РАДИЛИ ОБЖАЛОВАНИМ ЗМІНИТИ ЗІЗНАННЯ

МОСКВА, 22. мая. — Підчас розправи проти донецьких техніків, обжалованих о державну зраду, зізнало двох обжалованих інакше як в слідстві. Запитані прокуратором пояснили, що так їм казали робити адвокати, бо це одинокий спосіб, щоби вирятувати їх від смерти. Обох адвокатів відсунено від дальшої оборони, що викликало велике здивовання серед великого числа чужинецьких слухачів, головно кореспондентів.

ПОЛЬЩА ШУКАЄ ЗГОДИ З ЛИТВОЮ.

ВАРШАВА, 22. мая. — Польсько-литовський комітет, що його вибрано на нараді в Кенігсберґу, зійшовся тепер в Варшаві, щоби довести до заключення торговельного договору між Литвою а Польщею. Наради ті започатковано під натиском Ліґи Націй. Другий такий комітет радить в Берліні.

БЕЗ ШТРЕЗЕМАНА — НЕМА КАБІНЕТУ.

НА МІСЦЕ БІСМАРКА ПРИХОДИТЬ СОЦІЯЛІСТ.

БЕРЛІН, 22. мая. — Дня 12 червня має зійтися новий парлямент. Досі ще нема іменованого канцлера, ні міністерського кабінету. Все те причиняється через недугу Штреземана. Без нього годі зложити міністерський кабінет.

Канцлером буде соціялістичний пруський премієр Отто Браун. Буде він на далі соціялістичним премієром Прусії і німецьким соціялістичним канцлером, подібно як колись „залізний" Бісмарк.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РІК ЛИНДБЕРҐА.

20. мая минув рік з того дня, як Линдберґ, нікому невідомий молодий мущина доконав того, що ще недавно вважалося неможливим: перелетів безперервним летом з Ню Йорку в Париж. Сей лет став одною з великопамятних подій історії світа. Дорівнює вона далекосяглостю своєю першій подорожи парової машини Стівенсона та першій пробній подорожи парового корабля Фултона. Але ні подорож Стівенсона ні проба Фултона не зробили в світі стільки розголосу, що подорож Линдберґа. Ще ніколи в історії людства не витано людини з таким запалом. Ні одного здобутку людства не звеличано такою масою писанини, промов, парад. Найбільші побідники світа не мали таких побідних походів, як мав сей молодий Линдберґ. Невідомий нікому летун став за один день героем, героем не одного народа, але цілого світа.

Рік минув з того часу, і цікаво нині приглянутися сьому героеви світа. Цікаво приглянутися сьому героеви в рік по його подвигу тому, бо добре відомо, який уплив може мати на людський характер величанне людини героем. Слава, як кажуть, се острий напій. Слава опянюе людину, гірше як вино, як горівка. Слава вдаряе в голову. Треба сильної голови, щоби витримати муш всего алькоголю. Звичайно людина, побачивши величання, почувши славословлення, забувае за те, що вона тільки людина. Як пяний чоловік уважае себе відважним, хоча він боягуз; як другий пяний, у звичайнім стані свідомий своеї слабости, вважае себе дужим медведем; як третий, добре знаючий обмеження свого розуму, по пяному вважае себе найрозумнійшим чоловіком світа, — таке саме й з тими людьми, що напилися напою слави. Серед слави так легко забути, що людині деколи всміхнеться щасте в ділі може зовсім незаслужено. Серед слави легко забути за заслуги других людий. Серед слави неодин забажае стати диктатором другим людям. Словом, слава вже неодного чоловіка здеморалізувала.

Але по році справдішнього обожання світа Линдберґ стоїть перед нами тойсамий скромний чоловік. Він далі літае й хоче вважатися тільки летуном. Він не хоче бути ні політиком, хоча йому предкладали поважні посади. Він не принимав предложень станути фільмовим актором, ні водевільним актором. Він хоче робити роботу, яку знае, і то все. Він хоче працювати для громадянства, і не жде, щоб за один подвиг його громада вдержувала до смерти.

Словом, він уважаеться не ліпшим, ні розумнійшим, ні висшим понад других людий. Він ще далі звичайна собі людиан. Через те він ще далі герой світа. І буде ним так довго, поки він захование в собі сю велику скромність, що полокила для нього серця всього світа.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ — ПЕРЕД НОВИМ ГОЛОДОМ.

За ввесь час московсько-большевицького панування українське населення недоїдае. Злиденно й бідолашно живе український селянин, як він ще ніколи не жив в новітніх часах історії нашого народу.

В 1921 році південь України пережив страшний голод, що забрав міліони жертв нашого народу. Від того голоду ще й досі українське населення не може прийти до себе. А тепер знову Україна стоїть перед загрозою голоду, який може захопити вже не якусь одну частину її землі, а всю Радянську Україну.

Економічна політика большевиків така, що вона позбавила українське сільське населення всяких вигод від розвитку й поліпшення його праці. Чим більше селянин засіе землі, чим ліпше вродить хліб, чим більше він мае живого й мертвого реманенту, тим порівнюючи більше йому доводиться платити ріжних державних податків. Виходить так, як кажуть селяне, що большевики, давши їм землю, сказали: „Земля ваша, а хліб наш".

Щоби збільшити експорт хліба з Росії, щоби добути за той хліб так потрібну большевикам чужинецьку валюту, вони вкінці минулого року та в початку біжучого почали надзвичайно страшно видушувати з селян „хлебние ізлішкі". Повторювалося те саме, що було в часи „военного комунізму", коли військові карні відділи реквірували в населення збіжжа, худобу і т. д. Це дало трохи товарного хліба для большевиків, але залякало так населення, що селяне вирішили засівати стільки хліба, скільки його потрібно для власного голодного прожитку. Тому, не дивлячись на всі старання большевицької влади, минула посівна весняна кампанія пройшла з великим пониженням посівної площі проти минулого року.

На всій Україні всі арендатори землі (відомо, що аренда охоплюе майже 40% усеї орної землі земельної площі) заявили, що арендні договори анулюються. Незаможні селяне, які головним чином всю свою землю здавали в аренду заможнійшим (це ті 44% українського селянства, яких статистика означуе як господарства без робочої худоби та реманенту), звичайно не мали чим свою землю обробити. В результаті вийшло, що сьогорічний засів далеко нижчий від засіву минулого року, понижаючись в де-яких округах до 50%. Це означае повну економічно-господарську катастрофу для України й голод для її населення.

Тепер вся большевицька преса заповнена трівожними відомостями про новий „ударний" сільсько-господарський фронт. Дискутуються ріжні пляни та засоби, якіб дали можливість большевикам оминути страшну сільсько-господарську та загально-економічну крізу. Звичайно надій на розвязання цього Ґордієвого вузла й самі большевики не мають. Хоч вони й потішають себе ріжними теоретичними міркуваннями, підрахунками, плянами і т. д., але навіть в їх пресі вже можна вичитати той страшний жах, що охоплює тверезіщі голови, коли вони думають про майбутню реалізацію врожаю.

Для них тепер ясно, що годі думати про якісь товарні лишки збіжжа, коли треба думати про вишукання засобів до харчування сільського хліборобського населення, а не то міського.

На многострадального українського селянина насуваеться страшне лихо, а імя йому ГОЛОД. До цього то довели большевики багату Україну.

Це відома історія, що кожна кольонія жорстоко й безсоромно визискуеться економічно метрополією. Нема ріжниці, чи це якась дика африканська кольонія, Індія чи Україна. В кожній кольонії позбавляеться населення не лише культурно-національних і політичних прав, але й засуджуеться воно на страшне економічне зубожіння, на перманентне голодування та вимирання від фізичного виснаження. Таке страшне явище ми спостерігаемо на всіх землях України: чи то на Радянській Україні, чи то в Галичині, чи в Буковині, Бесарабщині чи на Закарпаттю. І ці однакові результати е тільки вислідом однакової залежности цих кольоній від метрополій держав завойовників.

Бо і з Галичини доходять розпучливі вісти. Населення витерпіло багато через повінь, а тепер ще й весна припізнилася, холод та безнастанні дощі спинили весняні роботи. Озимина в богатьох повітах пропала, а під весну не можна було обробитися. Після звідомлень виходить, що той рік буде катастрофальний. Навіть совіти беруть це вже тепер в рахубу і підносять, що з Польщі не буде можна дістати їм збіжа на случай голоду, бо й там неврожай.

Річ ясна, що зубожілий під Польщею наш селянин не зможе видержати тепер ніякої дальшої катастрофи, бо всі його засоби вичерпані. І коли не прийде завчасу якась допомога, буде наш нарід терпіти голод і на західно-українських землях.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧУЖЕ ЗА ЛІСОМ БАЧУТЬ, А СВОГО ПІД НОСОМ НЕ ЧУЮТЬ.

Я люблю читати всяку пресу. Не минаю і большевицької. Бо як читаєш нашу українську, то все одно, що в церкву ходиш. Усе порядно, чесно і коректно, а часом же хочеться й в шинок заглянути, хоч там паскудство й бруд.

От тим шинком і є комуністична преса. Цікаво іноді послухати, як і баби на базарі хляпають язиками, але де там бабам до большевиків!

От недавно писали вони про Італійців, яких судять та мучать за те, що вони комуністи, та закликали протестувати проти того насильства. Дуже файно!

А чому ці шинкарі не запротестують проти засуду Атаманчука та Вербицького? А де ті гроші, що моглиб зібрати червоненькі льокаї на оборону? Де збірка?

Нема, бо що скажуть Ляхи, з якими большевики разом мучать український нарід по обох боках Збруча? Одно лише лицемірство, фальш та маска. От для того я й читаю фарисейську большевицьку пресу, щоб бачити їх брехні та інсинуації.

Або великими літерами друкують червоні чиряки на народному тілі: „Куди подівся Азаріо?"

Бач, аж куди глянули Москалики! Пече їх отой Італійчик! А де Шумський, який побачивши єзуїтську роботу Москалів і наших зрадників, хотів навернутися до України?

Де ви його поділи? А де сотки, яких ви арештовуете на Вкраїні, що ночи, (бо в день нема у вас сміливости, тхорі), куди ви їх везете? Чи не туди, куди тягали царі та їх посіпаки?

Корисно читати большевицьку ґазету, тільки неприемно, як неприємно, скажім вступити ногою в смердючий гній. Але нічого не зробиш і те треба знати. Бо не вкусивши гіркого, не пізнаеш солодкого.

А. К.

ДОБРИЙ ЛІК ПРОТИ НЕСТРАВНОСТИ.

І при хронічних занедужаннях органів травлення можна ще собі помогти, коли поступати мудро й енергічно. Дуже добре є натще що ранку випити склянку води, але огріту, наскільки лише можна. Потім піти на прохід на чверть години. Таку курацію переводити кількома наворотами через кілька тижнів. Підчас лікування не вільно пити кави й усіх заправлених корінням страв (перцем і т. д.).

Жінка і корона.

Син: Тату, скажи мені, чому французький король міг носити корону, коли йому було чотирнацять літ, а не смів оженитися перед вісімнацятим роком?

Батько: Тому, сину, що лекше є правити державою, ніж жінкою.

Др. Остап Грицай (Відень).

З УСЕСВІТНЬОГО ПИСЬМЕНСТВА

I.
ГАЙНРІХ КЛЯЙСТ.
(З приводу 100-ліття уродин).

(Продовження).

(4)

І от благородна душа Кляйста запалюеться уся вогнем непримиримого гніву, непримиримої ненависти до французького ворога, і він стае окличником непримиримої, на життя і смерть завзятої, усеціло жертвенної боротьби народу свойого проти Наполеона. І тут саме Гайнріх Кляйст і нам, Українцям, саме сьогодня, підчас коли люті чужинецькі наїздники й диктатори обсіли нашу землю як проклята сарана і висмоктують з неї на всіх просторах останню кров, собі во благо, а нам в погубу, тут саме, кажу, великий поет Німеччини добувае і для нас актуального інтересу та значіння. Бо Кляйст накликуе до боротьби — підкреслім те щераз — на життя і смерть. У своїй вірші в честь еспанського героя **Паляфокса,** що відзначився тоді безпримірним геройством при французькій облозі міста Царагосси (Zaragossa) як командант її оборони*), прирівнуе Кляйст подвиг Паляфокса до найвеличавішого, що сотворив дух людства протягом довгих тисячліть. З такимсамим одушевленням звертаеться поет і до тодішнього цісаря Австрії, Франца І., та до австрійського ерцгерцоґа Карла — подекуди переможця Наполеона в бою під Асперн 1809 р. — хоч в цім випадку ці австріяцькі фіґури не були гідні поетового співу. Бо Франц І. Габсбурґ — це був пів-придуркуватий недотепа, реакціонер найгіршого сорта і безвольне орудля найконечніших обставин**), а ерцгерцоґ Карло, хоч і якийсь вожд, то всетаки австріяцького типу, без усякого запалу й революційної ініціятиви. І коли Австрія і перемогла Наполеона в бою під Асперн, то тут заслуга не дурного цісаря і його трівожно міркуючого ерцгерцоґа, а тих їх полків, що проливали свою кров за гнилу Австрію, між якими і наших людей лягло чимало, бо наш галицький рекрут усе був найкрасшим жовніром в кожній армії та проти кожного ворога. Честь памяти тих Героїв нашої дорогої Батьківщини! — А в военних закликах до німецького народу, ось як в поемі **„Німеччина до своїх дітей"** „Germania an ihre Kinder"), „Боєва пісня Німців" („Kriegslied der Deutschen") та в инших, Кляйст указуе на ворогів Рідної Землі **як на хижих звірів, яких треба безпощадно визискувати і вбивати таксамо, як винищуеться медведів і пантер, вовків і лисів, орлів і яструбів, змиїв та гадюк".** Наїздник, що „толоче своїми кіньми золотисті лани хлібороба, руйнуе міста, насилуе жінок і годуеться кервавицею народа" — це теж саме, що „хижа пантера і злюща змия". „Трибунал світа — каже поет — не буде судити оборонців, тільки тих, що викликали страшну конечність оборони. Й один день неволі — це для великого народа нестерпна ганьба, яку можна стерти тільки крівавою перемогою, або геройською смертю". — А щоб показати широким масам народу наглядно всю красу, всю велич геройської боротьби **цілого народу** за визволення, творить Кляйст в р. 1809 як один зі своїх найкрасших літературних подвигів велику історичну драму п. н. **„Германовий бій"** („Hermannsschlacht"), в якій звеличав боротьбу колишнього германського героя, князя Херусків Германа (Армінія) проти римських завойовників*).

В цій прегарній драмі, гідній того, щоб знав її на память кожний син поневоленого народа, малюе Кляйст визвольну боротьбу предків новітньої Німеччини в знаменито зазначенім звязку з епохою поневолення німецького краю Наполеоном. Він правда, зберігае тут майстерним ладом великого поета і драматурґа всі характеристичні признаки Германового часу й умови, в яких тому німецькому героеві в І. ст. після Христа довелось змагатися з колишніми римськими грабіжниками. Германові йде головно про **обєднання, про злуку всіх ґерманських племен** в користь і во благо загроженої матірної землі. Передовсім же домагаеться він союзу з могутнім князем ґерманського племени Свевів, Марбодом, ватажком дужим, але обережним і обміркованим кождий крок. А рішитися тут такому могутньому князеві, як Марбод, не так то легко тому, що глибокими пралісами Ґерманії перебігають раз-у-раз хитрі посли й агенти Риму, щоб при допомозі найхитріших та найкрасших обіцянок перетягати могутніших ватажків Ґерманії як союзників Риму на свою сторону й унеможливити так шляхотному Германові визвольний почин у щерть. Особливож вожд Римлянів, Варус, та головний леґат (посол) Вентідіюс вміють так знаменито маневрувати диплбматичними штуками, що не тільки цілий ряд ґерманських ватажків переходить на сторону ненаситного ворога, зраджуючи прапор визвольної боротьби, видвигнений Германом, але навіть сама жінка Германа, Тузнельда, — одна з найкращих і найтраґічніших постатей в переказах старо-ґерманської давнини*) — не всилі спершу перемогти в собі невинної зрештою симпатії до гладенького й облесного римського панича Вентідія. Але проти Германового заклику до Марбода не здаються римським лицемірам диплбматичні штуки на ніщо. В одній з найсильніших сцен в нашій драмі рішаеться Марбод іти разом з Германом, а сердешна Тузнельда переконуеться аж надто швидко, що поза солодкою лукавістю Вентідія крилися не тільки погубні замисли проти почину її чоловіка, але і проти неї самої. Колиж весь той спосіб, в який Кляйст переводить думку обєднання між ґерманськими ватажками, такий захоплюючий, повний найчудовіших слів про вагу всякої ідейної злуки народа і справді чарівно переконуючий, що ще на цілі століття зможе те все промовляти пророчим голосом до кожного необєднаного гурта поневолених, то не менше захоплюючі й потрясаючі є й инші картини в ціловиді Кляйстової картини преславного бою Германа. Як один Ґерманець убивае тут власною рукою свою доньку Галлі, збезчещену римськими салдатами, а шматки її розчетвертованого тіла пересилае за радою Германа до дванайцяти ґерманських племен як уражаючий заклик до бою, як ґерманська віщунка Альруна віщуе короткими, але страшними словами погубу римському військові, занадженому в непроходимі нетри тевтобурського ліса, як Герман і його союзник Фуст стають після блискучої перемоги над Римлянами до двобою, щоб рішити ним, кому з них припаде честь убити полоненого хижаку Варуса, це все в нашій драмі пропамятні сцени, повні зворушаючої краси, картини дорогі кожному німецькому серцю, а чудно зрозумілі й незабутні і для людини чужого середовища. Але великий поет зобразив тут не тільки подвиг минулого. Кляйстовий малюнок розбишацький орд Римлянів був яскравою вказівкою на шаліття французьких розбишаків йогож часу. В малюнку ґерманських князів, що стали прилизнями римських горлорізів, був тавруючий натяк на 16 німецьких лакеїв-князів, що злучені в Райнський Союз готові були кожного часу лизати чоботи французькому Цезарові та зраджувати за ціну Наполеонових кокард на їх безсоромний лоб справу важко поневоленого Рідного Краю. А Кляйстовий малюнок обєднання між Германом і Марбодом — це був стосурмовий заклик до німецького народу: Обєднуйтеся! І в тому і найглибше значіння отсього твору в межах його часу.

На жаль — благородний поет мусів переконатися, що в тім часі його рідне громадянство ще не доросло до того, щоб оцінити гаразд вагу його твору!

В тодішній Німеччині не найшовся **ні один театр,** провідники якого булиб здобулися на стільки відваги, щоб твір Кляйста виставити. Надармо писав поет директорам дотичних сцен, що він — хоч усе в матеріяльній біді і без найконечніших засобів до життя — зрікаеться усякого гонорару і **дарує** свій твір Німцям під одинокою умовою, щоб його виставлено на сцені. Не помогло нічого. Страх перед Наполеоном був надто великий, лакейська вдача провідних німецьких кол саме в области культурного життя надто нікчемна, щоб допомогти визвольному Словові поета залунати на весь край. Аж з р. 1870, після того, як Німеччина по блискучій перемозі над Французами стала цісарством, і не боялася вже ніяких Наполеонів, зважено́ся на спробу виставити драму Кляйста — і виставлено її з гідним успіхом на сценах Німеччини, а згодом і закордоном. Шкода тільки, що безталанного долею поета вже давно-давно не стало між живими! І такою самою невдачею за життя поета зазначилися здебільшого твори та почини, передовсім ще дві инші дуже гарні драми Кляйста: **„Катруся з Гайльброну"** („Kaetchen v. Heilbronn" та **„Принц Фрідріх фон Гомбурґ"** („Prinz Fridrich v. Homburg").

(Дальше буде)

*) Про Паляфокса і війну Наполеона в Еспанії [illegible] „Еспанія 1809/1813" в журналі „Український Революціонер" ч. ч. 8—9 з р. 1927.

) Опісля-ж Франц, оконечно переможений Наполеоном, віддав за нього свою доньку **Марію Люїзу, а колишній революціонер і републиканець Наполеон уважав це для себе великою почестю, і зза неї розвівся навіть зі своєю першою жінкою, гарною і шляхотною **Йозефіною Боарне.** Затеж та цісарська цяця зраджувала Наполеона зі своїм потайним коханком, графом **Найпергом** — від нього пішов опісля рід князів **Монтенуово** — а її син від Наполеона вмер в Шенбруні молодо, мабуть отроєний. — О. Г.

*) Обєднавши ґерманські племена, що їх Римляне хотіли підчинити під свою владу, винищив Герман велику римську армію в триденнім бою в тевтобурськім [illegible] р. 9. після Хр. Цей бій називається в історії Германовий. — О. Г.

*) В якийсь час після Германової перемоги над Римлянами вона таки стала жертвою римських наїздників, бо рідний батько Тузнельди, Сеґест, видав її римському вождові Германікові, що по розгромі [illegible] дещо успішніше боровся з Ґерманами. — О. Г.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АЛЕНТАВН, ПА.

Українці взяли участь у містовій ювилейній параді.

Дня 17-го мая с. р. місто Алентавн обходило урочистість стотисячного населення великою парадою, в якій взяло участь 94 ґрупи всіляких товариств і корпорацій. Із чужинецьких народів, котрі мали національну краску, виступали Мадяри, помішані з Вендами, Українці й Італійці. Словаки ані Поляки не брали участи в тім святі. Українці дістали число 34 в поході і се корисно вплинуло на них, бо були більше на переді, коли ще видці не були помучені і не жалували їм своїх оплесків. Тутешний дневник Allentown Morning Call, описуючи перехід цілої паради під наголовком

CELEBRATION — HERALDING ENTRY INTO 100,000 POPULATION CLASS BRILLIANT AND GLORIOUS SUCCESS,

присвятив для Українців ось таку згадку:

Ukrainian's Contribution to Allentown.

This was portrayed by a beautifully decorated float with Miss Eva Branko as „America", surrounded by a choir of thirty young women and men in national costumes singing American and Ukrainian songs. A group of forty little tots, six to eleven yers of age, in colorful costumes, marched ahead of the years of age, in colorful carried a large American flag.

This contingent was an exceptionally attractive feature of the parade and received much applause along the route. The American flag and the colors of Ukrainia, sky blue and gold, predominated in the decorative scheme on the float. Rev. Joseph Pelecovich, rector of the Ukrainian Greek Catholic church, led the children. Harry Pypiuk directed the choir.

В. Гришко.

ОБУРН, Н. Й.

І в нас запротестували.

На поклик нашого пароха о. Строцького зійшлося в неділю 13. мая поважне число місцевих громадян, щоб запротестувати проти найновіщого ляцького насильства, себто засуду на смерть невинно молодців В. Атаманчука і І. Вербицького.

Протестаційні збори відбулися в Січовій Галі.

Отець парох пояснив зібраним, хто був польський куратор Собіньскі та за що його забито з рамени української військової орґанізації. Рівнож розповів про той несправедливий суд у Львові, що видав засуд смерти на невинних людей.

Другим бесідником був гром. Віктор Осухівський зі Сиракюз, Н. Й.

Бесідник говорив про знущання Польщі над нашими братьми в старім краю та поставив резолюції, в яких присутні запротестували проти несправедливого засуду та домагалися розписання нової розправи.

Резолюції рішено вислати до департаменту стейту в Вашинґтоні, до Ліґи Націй і до польського уряду у Варшаві.

Голос забирали ще: І. Малиса, З. Куречка, І. Павлик і Г. Оришин.

На заклик предсідателя зборів гром. Яхвака зложили присутні $29.62 на покриття коштів телеґрами.

—o—

СКРЕНТОН, ПА.

Когож вони обороняють?

В скрентонській „Народній Волі" представляють наші оборонці Скрентон як столицю, звідки йде світло малощо не на цілу Америку. Виходить на те: Хвали мене роте, а як ні, то тебе розідру.

А до того, коли будемо себе хвалити, то таки готов знайтися хтось, хто повірить, що оборонці дійсно щось путнього роблять. Та судячи по Скрентоні, тої роботи не видно. Бо це ніяка робота, коли люде зберуть який цент для краю, зачинати кириню і товчися як Марко по пеклі, щоби не допустити до того, щоби гроші не пішли часом через Обєднанне. Тай те ні політика ні народна робота, коли оборонець здіймає на парохіяльнім мітінґу ковт та береться до бійки з тими, що не хочуть піти за своїм рутенським отцем, ні за епископом і залишити народний маєток в їх руках. Але наша громада має тепер зате добру нагоду пізнати облуду оборонців, їх поступ і їх демаґоґію. Бо це вони є тепер в нашій громаді найбільшою опорою огидного рутенства, вони докладають всіх зусиль, щоби українські робітники не дістали назад церковного маєтку. Тепер ми бачимо, які то оборонці робітничі приятелі. І добре то кажуть: Борони мене, Боже, від приятелв, бо з ворогами дам собі сам раду.

Майнер.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Що можемо те й робимо.

Згадую про свою громаду, бо хай і другі громади знають, що в нас беться те саме щире українське серце, що і в других громадах та що й ми йдемо у всім разом разом з другими.

В нас є Народний Дім, відділ У. Н. Союза, відділ Народної Помочі, Сестрицтво і Співацько-Аматорський Кружок і їх члени це самий активний елємент, який дає ріжні вистави, концерти, відчити та збирає жертви на край.

Дня 8. квітня відбувся у нас святочний концерт в память Т. Шевченка. В укр. православній церкві відправлено з того приводу панахиду, а о. Запаринюк виголосив прекресну проповідь про нашого національного ґенія.

На концерті виступав хор, були ріжні співи і декламації,. які пройшли удачно. Відчит про Шевченка виголосив о. Запаринюк. Говорив на тему: Римська держава і поява Христа, Україна і поява Шевченка.

В. Різун.

НА ЗЕМЛІ БУДЕ РАЙСЬКИЙ КЛІМАТ.

Виринуть нові континенти.

Знаний німецький ґеольоґ Бельше заповів, що світ є напередодні нових катастроф і ґеольоґічних катаклізмів. Своє пророцтво основує на тім, що тепер є дуже богато найріжніших вульканічних явищ і ріжних астрономічних симптомів, що торкаються передовсім сонця і планети Юпітера. На думку ґеольоґа не слід сподіватися, щоби мусіли діятися якісь великі зміни ґеольоґічні, постепенно в означених довших періодах часу. Противно, можемо сподіватися наглих катастроф, які вибухатимуть ненадійно.

Це, що тепер діється понад Тихим океаном і прилягаючими сушами, здається віщує, що нечайно зявляться нові гірські ланцюги, які може виринуть із морських глибин. Ґеольоґ Бельше каже, що слід сподіватися, що безоглядно зникнуть форми теперішнього життя. Він не вірить, що зближається ледова доба, навпаки, люде є на передодні горячого періоду, який матиме райський клімат, дуже корисний для розвитку людства.

ПОДЯКА

Я, нижче підписаний складаю сердечну подяку У. Н. Союзови за уділення мені допомоги в сумі $25.00, яка мені дуже придалася.

Я Угорщанин і знаю, як то мало моїх земляків є в У. Н. Союзі, а тому закликаю моїх краянів вступити до української орґанізації, котра дійсно стоїть на чаті й береже своїх членів і помагає їм в лиху годину.

Андрій Тельманек,
член Братства св. Петра і Павла, від. 82. У. Н. С.,
Ню Александрія, Па.

Мертвецьки пяного господаря привів до хати його парубок. Коли пустив його, пяниця впав на землю і не годен був підвестися. По хвили каже до жінки: „Настю... як то ти, скажи парубкови... як то він, щоби поклав мене на ліжко... як то я.

Увага! Ню Йорк, Н. Й. Увага!

ДЕВЯТНАЙЦЯТЬ ЗЛУЧЕНИХ ТОВАРИСТВ м. НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ ВЛАШТОВУЮТЬ

Великий Пікнік

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-го ТРАВНЯ 1928 Р.

В КЛІНТОН ПАРКУ, —:— МЕСПЕТ, Л. АЙ., Н. Й.

Парк отворений від години 11-тої рано. Вступ 50 центів.

Запрошується всіх українських робітників і робітниць прибути громадно на цей ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК і провести весело час між знакомими. **Першорядна музика. Смачні перекуски. Освіжаючі напитки. Ріжні забавки. Богато несподіванок.** 120-2

ДОРОГОВКАЗ: Брати „В. М. Т." собвей на 14-ій вул. (лінію, що йде по під 14-ту вул. і по під ріку до Бруклина) та їхати до стації Ґренд в Бруклині, там пересісти на Ґренд Стріт кару й їхати до Рош стріт.

ПОЗІР! — ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ЖУХОВА

— усторюється —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 26. МАЯ 1928 Р.

В СІЧОВІЙ ГАЛИ,

717 N. FRANKLIN ST., PHILA, PA.

Весь дохід на докінчення дому.

На сей баль запрашаємо Українців і Українок прийти на сю весняну забаву. Музика буде грати на городі.

За добру забаву ручить

120-1 **Комітет.**

ПОЗІР! ПОЗІР!

СТЕЙПЛЕТОН І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ УКР. ГРОМАДИ В STAPLETON, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР ІМ. БОЯН З БАЙОН, Н. ДЖ.

— відограє —

ОЙ НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

народна драма з музикою, співами і танцями в 5. діях М. П. Старицького

В НЕДІЛЮ, 27. МАЯ 1928 Р.

В УКР. НАР. ДОМІ,

35 WARREN ST., STAPLETON, N. Y.

Початок в год. 5-ій вечером.

Вступ $1.00, 75 і 50 центів.

120

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „ЗОРЯ" В НЮ ЙОРКУ УСТРОЮЄ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-го МАЯ (MAY) 1928 РОКУ

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

в LOEFFLER'S PARK & CASINO, 2061 Westchester Avenue, BRONX, N. Y.

Парк отворений від 10-ої години рано. — Вступ 50 цнт.

Шановні Громадяни Ню Йорку! Надійшла пора, коли можете розвеселитись по довгій зимі на свіжім воздусі з своїми знакомими і приятелями. Вигідна галя до танців. Музика добірна. За добру забаву ручить Комітет.

Дороговказ: Брати Lexington Ave. Subway Pelhambay Park train і висісти на 177 вулиці і йти три блоки до гори по під Елевейтер. 120-1

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ,

відділ 325 У. Н. Союза, з нагоди 20-літнього істновання, устроюється

ВЕЛИЧАВИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО МАЯ 1928 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

101 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Початок в годині 3-ій пополудні.

При участи Хору бруклинського Бояна, під урудою діріґента п. В. Савіцького і Мандолінової Орхестри під проводом Д. Кокольського.

ЦІНИ МІСЦЬ: І-рядні $1.00, ІІ-рядні 75 цнт., балкон і стоячі місця по 50 цнт.

З нагоди 20-літнього ювілею Товариство Запорожська Січ просить всі Товариства і Братства та всіх Громадян і Громадянок взяти численну участь в так великому святі і концерті. 120-1

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

В часі балю будеться принимати нових членів до Товариства без вступного, а до Союза після статута. Приходіть же всі як один!

За вдоволення ручить — **Комітет.**

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ЗАХОДОМ БРАТСТВА СВ. ВОЛОДИМИРА І ТОВАРИСТВА ЖЕРЕБЕЦЬКА ЛЮБОВ В НЮ ЙОРКУ

— устроюється —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО МАЯ 1928 РОКУ

(SUNDAY, MAY 27th, 1928)

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В ЗНАНІМ BELVEDERE PARK, NORTH BEACH, L. I.

Парк отворений в годині 10-ій рано.

Вступ 50 центів. — Музика добірна.

Отсим Братство св. Володимира і Товариство Жеребецька Любов, запрошують всіх своїх членів і членкинь, як також всі Товариства міста Ню Йорку і з околиці, прибути численно на сей наш ПІКНІК до знаного Белведер Парку дня 27-го мая с. р., де на свіжім воздусі у товаристві знакомих та приятелів буде спормога поговорити про свою діяльність та про життя Українців в Америці, а притім ґарно забавитися. — Рівнож на пікніку будеться принимати нових членів до Бр. св. Володимира і Тов. Жеребецької Любови. — За добру забаву ручить — **Комітет.** 119-20

DIRECTION TO THE PARK:

From New York East Side: Take 2nd Ave. "L" to 57th Street Sta., change to CORONA train to Junction Ave.; **West Side:** All Subways to Grand Central, change to CORONA Train to Junction Ave., then take Car running to North Beach. — From **Jamaica** and **Woodhaven** take Jamaica Ave. Car to Junction Ave., then North Beach Car. — From **Brooklyn:** All Cars to North Beach stop in front of the park.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений, — Всі права застережено 1927 р.

(115)

Промову свою я говорив гаряче з великим притиском на кожне слово, звертаючись в напрямку сірих гуртків у публиці, салдатів. Хотів прочитати, яке на них враження робить, коли їх так бещтає офіцир і член Українського Ґенерального Комітету (я був в уніформі з погонами).

Бачив лише, як більшість їх почала помалу обсмикуватися, запинатися, та пригладжувати свої чуби. Ясно, вони ще не були остаточно здеморалізованими. Їх ще можна було, як кажуть, привести в християнський вигляд.

„Тепер дозвольте, панове, говорити мені, як Українцеві.

„Не стану я тут полемізувати з попередніми противниками українського національного руху, бо їм уже відповів п. Малеча. Що торкається до промовця, який говорив після п. Малечі, „таваріща" Аносова, то, на жаль, всі його арґументи проти українського національного руху не є гідними уваги політичного діяча. Вони мені пригадали картину, коли серед базару якийнебудь смертельно пяний стоїть і вигукує, заплітаючися язиком: „Що мені всі... Наплювать мені на всіх... Я сам собі пан!... Не хочу, не піду та й годі!... Поки не підійде поліцай, або соцький, та не заведе його до буцигарні.

„Також хотів би я, щоби п. Аносов уявив собі картину, колиб напр. я забрався десь в його Рязань, чи Тулу й там, на таких само поважних зборах, почав би таксамо викрикувати, як він тут: „Ви хочете, щоб я признав тут вашу Московію!... Я цього не хочу!... Не признаю!... Тут мусить бути Україна" і т. д. Ґадаю, що він назвавби мене не дуже „лестним" для мене епітетом.

„Що торкається до продовольчої руїни, до загального зросту анархічних проявів на Україні, то тут велика вина петроградського уряду, а через нього й російської демократії. В той час, як центральними українськими революційними орґанами вживаються всі заходи до того, щоби український національний рух тримати в своїх руках, тримати його в певних орґанізованих формах і тим запобігти можливій анархії, ви, панове, російська демократія, намагаєтеся дезорґанізувати цей рух. Ви намагаєтеся вирвати провід в ньому з рук української демократії та скерувати його, проти волі українських широких мас, в напрямку х' ваших централістичних тенденцій. Мусимо вас запевнити, що українські маси не підуть за вами. А між тим ви підкопуєте їх довіря до своїх національних вождів і тим кидаєте їх на шлях сепаратних виступів, на якому вони легко можуть попасти до рук невідповідальних провідників. Своїми постійними відмовами в найменших національних домаганнях українського народа, постійними образами його національної чести, запідозріннями і т. д., ви примушуєте його ставитися до вас всіх гостро-вороже. Ви нервуєте його й тим можете викликати його на необмірковані й непредбачені гострі виступи в обороні ним своїх революційних домагань.

„Отже я констатую, що винне російське правительство, а з ним і вся російська демократія, за ту руїну життя на Україні, виразником якої є та телеграма, яку ми тепер обговорюємо.

„Ні поділом України, який перевело тимчасове правительство, ні інструкцією Ґенеральному Секретаріятові ви не зменьшите енерції та енерґії нашого національного руху. Навпаки, ви збільшите їх і ризикуєте тим, що нарешті доведе наші вимоги до цілком несподіваної вами межі.

„Що торкається до тих вчинків, що творить на Україні російська армія з її терором і грабіжництвом населення, то це також, гадаю, не може сприяти спокоєви на Україні, тому й руйнує нормальне економічне життя, що не дає можливости давати для фронта потрібну збіжжа. Поводження деяких військових частин, що вважають себе на чужій для них „хохлацкой" території, таке, що воно викликає гостре вороже реаґування всіх Українців вояків і Ґенеральний Комітет щодня одержує десятки телеґрам від них з протестами проти перебування на Україні вояків, що нищать наш добробут в той час, як Українці-вояки на далеких фронтах виконують свій обовязок і супроти Росії.

„Гадаю, панове, що зі сказаного висновки напрохуються самі, а саме:

„Перше — тимчасовий уряд мусить визнати всі домагання українських національних орґанізованих мас, що були не раз висловлені Центр. Радою.

„Друге — неукраїнська демократія на Україні повинна точно зрозуміти відношення сил і стати до співробітництва з українською, а не вести недоцільну боротьбу зо всією українською національною масою.

„Трете — з України мусять бути виведені як найскорше всі неукраїнські військові, в першу чергу залога і запілля армії, та замінені Українцями.

„Тимчасове правительство і російська демократія мусять нарешті зрозуміти, що в себе в хаті господар завжди краще знає все і ліпше господарює ніж його сусіди, що прийшли до нього. Та й де ви бачили, щоб сусіди, або гості, хоч і дуже добре заприязнені, господарили на власну руку в свого сусіда! На нашу думку одинокий вихід для рятування фронта та революції в Росії є опертися на прояви здорового націоналізму в народів бувшої Росії.

„Коли-ж ви, панове, й надалі будете продовжувати політику царату й намагатися навязувати нам з далекого болотяного Петрограду свою волю та старатися аранжувати наш національний рух відповідно вашим централістичним намірам, то горе буде вам!"

Промова моя була вкрита демонстративними оплесками Українців, що були в салі, при повній мовчанці инших. З противної сторони не було зроблено навіть одного виступу, або вислову проти. Лише майбутній міський голова, що належав до російської Конституційно-Демократичної партії, лікар Б. Ф. Бонч-Осмоловський підбіг до мене, схватив за руку й міцно стискуючи її, схвильовано (він дуже нервова особа) сказав: „Благодарю вас, благодарю! Хоть я і не вполне саґласен с вами, но блаґадарю вас за іскренний і смелий тон вашей речі, а так-же і за то, что ви далі возможность услишать нам прекрасную українскую реч"!

В міській Думі Українці говорили по українськи, а другі гласні по московськи. Не знаю, чому п. Осмоловський дякував мені за мову, коли в Думі увесь час виступав п. Малеча, що володіє чудесною українською мовою.

Дальше буде)

НОВИНА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! НОВИНА!

ПЯТИЙ

Величавий Пікнік

— уряджує —

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ,

59 ST. MARK'S PL., NEW YORK CITY

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1928 РОКУ

В CLINTON PARK, MASPETH, L. I.

В ПРОГРАМУ ВВІЙДУТЬ РІЖНОРОДНІ НЕСПОДІВАНКИ.

ПЕРВОРЯДНА ОРХЕСТРА БУДЕ ПРИГРАВАТИ ДО ТАНЦІВ.

ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

Парк отворений о годині 10-тій рано.

ДОРОГОВКАЗ:

З НЮ ЙОРКУ: Брати собвей 14-ої улиці „Crostown" В. М. Т. лінії і висісти на Grand St., опісля взяти „Ґренд стріт кару" і вилізти на Rust St., коло парку. 116,20

З БРУКЛИНА: Взяти Grand St. кару і вилізти на Rust St., Maspeth, L. I.

Комітет.

ПОЗІР! ПРОВІДЕНС, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПРОСВІТНОГО КЛЮБУ

— устроюється —

В СУБОТУ, ДНЯ 26-ГО МАЯ 1928 РОКУ

Великий Баль

В UNITY HALL НА САВТ ПРОВІДЕНС (ТАМ, ДЕ ПОПЕРЕДНО).

Шановні Громадяни! З уваги, що чистий дохід призначений на просвітні цілі, тож запрошуємо на сю забаву як місцевих так і позамісцевих громадян прибути як найчисленнійше. — **Комітет.** 119

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА,

якe відбулося на днях від 15-го до 18-го лютого 1928 р. в домі У. Н. Союза, 83 Гренд ул., Джерзи Сіті, Н. Дж.

(18)

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ.

Над звітом Комітету Сиротинця-Захисту, зложеного предсідателем тогож комітету д. М. Угорчаком, розвелася дискусія:

Гол. радний В. Репужинський інтерпелює, на якій підставі заводиться балачку про купно фарми і твердить, що так, як такого припоручення конвенція не дала гол. урядови, то й уряд не міг передавати такого Комітетови, та що така балачка випереджує факти, викликує невмісну компетицію і ворожнечу, тай для справи непотрібна, а то й шкідлива.

Гол. радний Т. Михальчук поділяє погляд передбесідника і додає, що так довго поки пляни, поручені конвенцією до вироблення гол. урядови, котрий то завданнє відпоручив Комітетови, поки ті пляни точно після конвенційної ухвали не будуть зладжені і членами одобрені через референдум, а се поки члени не відголосують, що Сиротинця хочуть і на него потрібні фонди обовяжуться зложити, поти говореннє о фармах і інших проєктах є передвчасні. Факт, що члени цілими відділами горячо акцію збирання добровільних жертв попирають і щедро на тую ціль жертвують, не можна уважати як формальнє виконаннє конвенційної ухвали до такої міри, що вже про фарми можнаби говорити. Т. Михальчук каже, що не буде перечити, що даваннє добровільних жертв на Сиротинець-Захист є фактом доказуючим, що жертвуючі є за тим, щоби Сиротинець-Захист мати, але всеж таки се не є леґальним і формальним переведенням конвенційної ухвали. Коли ми згодилися збираннєм добровільних жертв провірити можність наших сил і виробити собі орієнтацію, після якої можна виробити пляни, над якими відтак можна би перевести референдум точно після конвенційної ухвали, то не значить, що акція Комітету Сиротинця-Захисту може випереджувати факти та що Комітет вже може про купно фарм дискутувати. Після опінії д. Т. Михальчука система ведення акції Комітету Сиротинця-Захисту чим раз більше затрачує характер праці, підготовляючої пляни, які мають бути піддані під референдум членів, а на то місце чимраз більше набирає форм праці сталого Комітету, праці, над якою вже переводити ухвалу членів булоби не потрібно. Форма ведення тої акції в органі, повторюваннє одних і тих самих жертв на ріжний лад, розтягається так, як би ходило тільки о виказаннє як найбільше праці комітету, а не жертв, бо від того жертви не більшають і тому, на його думку, половина з того є злишна і пересадна. Добр. Угорчак вже третий раз ставить домагання призначення більшої суми на поміч технічну, однак ані разу не вичерпав вповні признаних на тую ціль сум менчих, або іншими словами, не маючи до того фактичної потреби. Тут д. Т. Михальчук висказує здивованнє, що внесеннє на ухвалу підвишки подає на засіданню екзекутиви член контр. комісії, котрий найліпше повинен знати, чи менча сума вичерпана та чи підвишка болай під тим оглядом оправдана. Т. Михальчук заявляє, що він далекий від того, щоби не признавати великої праці д. Угорчака, але думає, що тая праця моглаби бути богато менча і лекша. Ліпше, каже, було би писати більше коротких ясних статтей і відозв, чим множество рахункових звітів, які мало хто читає, а які забирають богато дорогого місця в Свободі.

Гол. радний В. Гришко не годиться з виводами передбесідника, та каже, що не в тім річ, як Комітет робить роботу, але в тім, що зробив та що робота тая має загальне признаннє і тому бодай її технічне виконаннє повинно бути заплачене.

Предсідатель Комітету М. Угорчак відповідає, що конвенція дала ухвалу „щось" придбати-виробити. Річне засіданнє гол. уряду, встановляючи Комітет, також не сказало, що і як мається робити. Комітет, складаючийся з осіб, замешкалих в ріжних сторонах стейтів, не міг працювати інакше, Обставини отже склалися так, що весь тягар завдання Комітету припав мені, як замешкалому в осідку гол. канцелярії. Я не робив однак нічого без порозуміння і я не вірю, щоби хочби якась часть з того, що я завів, була непотрібна. Противно, без огляду на се, що я тої роботи дальше продовжати не можу, тай без огляду, хто її дальше робити буде, я буду обстоював, щоби її ведено так, як я зачав. Система і рекорди становлять історію започаткования Сиротинця-Захисту і мають свою велику вагу. В поширеній мною системі є впорядковані найменчі подробиці акції Комітету і се є конечне до дальшого ведення тої акції.

Се, що я домагаюся підвисшення признаної на технічну поміч суми, не вичерпавши в перід менчої суми, яка була признана, не становить жадного доказу, що більшої суми на оплаченнє сталої помочи технічної не потрібно. Закид д. Михальчука бувби оправадний, коли би я був не зробив роботи і не вичерпав фонду на поміч. Однак так не є. Я дійсно фонду не зужив, але роботу зробив велику. Достаточного винагородження за технічну поміч ніколи досі не було признано і тому я, хотячи, щоби робота була зроблена, рад-не-рад мусів її робити сам, виручаючися тільки в остаточних потребах доривочними помічними силами і не вичерпуючи фонду, який на сталу поміч не вистарчавби ніколи. Прошу мати на увазі, що мій час як аптикаря є рішучо за дорогий на технічну роботу комітету і коли я свій час на таку роботу віддаю, то роблю се зі шкодою для свого бізнесу.

Член Контрольної Комісії Гр. Пипюк признає повну рацію виводам д. М. Угорчака, підкреслюючи, що дійсно він зробив велику роботу, якої технічну часть повинно робитися сталою помічною силою.

Гол. радний Т. Михальчук каже, що він зовсім не заперечує розмірів і вартости зробленої роботи, твердить однак, що завдання Комітету було вироблення плянів, які мали бути віддані під голосованнє членів і тому о сталій роботі і сталих помічниках не могло бути бесіди ні ухвал. І дивується, що тої технічної роботи не робиться помічними силами гол. канцелярії У. Н. Союза, оплачуючи признаною на тую ціль сумою, а о підвисшенне тої суми не старається аж тоді, коли попередно признана покажеться не вистарчаючою. Та взагалі, що заводиться сталий осібний офіс зі сталими осібними помічними силами при Комітетови, якого завданнє є тимчасове, як виробленнє плянів, котрі можуть бути через референдум одобрені або відкинені.

Секретар Контрольної Комісії О. Рекрут ставить внесенне, щоби дискусію замкнути і приймити звіт Комітету Сиротинця-Захисту так, як був відчитаний. Се внесенне, поперте голов. радним о. В. Сполітакевичом, одноголосно ухвалено.

(Дальше буде)

Лікар до баби: „Вашим дітям треба давати більше молока".

Баба: „Колиж бо я молоко продаю. Як не продам, то не будемо мати гроший.

Лікар: „Виж самі казали, що маєте добрі корови, які дають 18 літрів денно. Дітям лишіть бодай 4 літри, а продайте тільки десять. Ще й це принесе вам гарний гріш".

Малий синок: „Як з вісімнацяти літрів мама лишить для нас чотири, то продасть не десять, а двацять літрів".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК

НА ВІДВІДИНИ ДО РІДНОГО КРАЮ.

Послідними часами стало зростати число Українців, що ідуть на відвідини до рідного краю. Між ними є богато членів У. Н. Союза. Примірoм, через фірму Ґлоб Сервис Корпорацію в Ню Йорку відіхали в місяцях квітни і маю до Галичини слідуючі особи:

Петро Хить, Дітройт, Миш.;
Гаврило Филипів, Клівленд, О.;
Василь Семишин, Лінден, Н. Дж.;
Стефан Котинський, Патерсон, Н. Дж.;
Анна Вербовська, Ню Йорк, Н. Й.;
Іван Вінтоняк, Ню Йорк, Н. Й.;
Марія Чиж, Ню Йорк, Н. Й.;
Микола Ничка, Нюарк, Н. Дж.;
Тома Шмайда, Джерзи Сит, Н. Дж.;
Георгій Бегар, Ню Йорк, Н. Й.;
Лука Гриценко, Бостон, Масс.;
Теодор Боюк, Ню Йорк, Н. Й.;
Іван Гуцуляк, Бронкс, Н. Й.;
Юрко Прокопів, Нюарк, Н. Дж.;
Михайло Слободян, Ню Йорк, Н. Й.;
Михайло Пласконос, Ню Йорк, Н. Й.;
Демян Хома, Ню Йорк, Н. Й.;
Матвій Обач, Ню Йорк, Н. Й.;
Іван Магур, Ню Йорк, Н. Й.;
Василь Ковальчук, Ню Йорк, Н. Й.;
Іван Шевчук, Бріджпорт, Конн.;
Іван Ґумовський, Ст. Клейр, Па.;
Дмитро Прухніцький, Нортгемптон, Па.;
Гліб Шандрівський, Лос Анджелес, Кал.;

На 19. мая на корабли Джордж Вашинґтон відіхали знова до Галичини слідуючі особи:

Павло Кутніцький, Бруклин, Н. Й.;
Микола Волчук, Ню Йорк, Н. Й.;
Текля Ґлова, Ню Йорк, Н. Й.;
Йосиф Швець, Ню Йорк, Н. Й.;
Дмитро Поколяк, Ню Йорк, Н. Й.;
Теодор Бразник, Ню Йорк, Н. Й.;
Дмитро Добуш, Бруклин, Н. Й.;
Іван Притула, Ню Йорк, Н. Й.;
Стефан Гуль, Ню Йорк, Н. Й.;
Катерина Захарків, Ню Йорк, Н. Й.;
Анна Івасечко, Ню Йорк, Н. Й.;
Катерина Дідула, Ню Йорк, Н. Й.;
Петро Крамар, Ню Йорк, Н. Й.;
Адольф Премет, Ню Йорк, Н. Й.;
Дорота Гофман, Ню Йорк, Н. Й.;
Остап Космина, Перт Амбой, Н. Дж.;
Йосиф Телішевський, Байон, Н. Дж.;
Антін Студенний, Нюарк, Н. Дж.;
Василь Цабал, Майнерсвил, Па.;
Стефан Макух, Майнерсвил, Па.;
Зофія Здеб, Бруклин, Н. Й.;
Генри Самочко, Бруклин, Н. Й.;
Розалія Самочко, Бруклин, Н. Й.;
Василь Шопінський, Ню Йорк, Н. Й.

Між двома принагідними мисливцями, котрим у горах перебіг дорогу медвідь, була така розмова.

Перший мисливець каже: „Щоби тебе побачити, треба аж свічку засвітити, так ти зчорнів з жаху. Де тобі полювати!"

Другий мисливець відгризається: „Щоби тебе побачити, ти мусівби двічи увійти в хату, так ти висох з жаху. Де тобі йти в ліс!"

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ